

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directie Europese en
Internationale Zaken**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

T
@minez.nl

Ons kenmerk

DEIZ / 18256697

Uw kenmerk

Bijlage(n)

VvK-nummer

BSN

Relatienummer

Banknummer

IBAN

BIC

Datum **16 OKT 2018**
Betreft WOB Brexit

Geachte

In uw brief van 10 augustus 2018, ontvangen op 13 augustus 2018, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over draaiboeken – of vergelijkbare documentatie – betreffende voorbereidingen op de Brexit en die ingaan op bepaalde scenario's van uitkomsten van onderhandelingen over de Brexit, vanaf 1 januari 2018 tot en met 10 augustus 2018.

1. Achtergrond

Voordat ik toelicht welke documenten onder de reikwijdte van uw verzoek vallen en hoe ik deze op grond van de Wob heb beoordeeld, vind ik het van belang om de achtergrond bij het onderwerp waarop uw Wob-verzoek ziet, toe te lichten.

Uw Wob-verzoek betreft informatie over draaiboeken betreffende voorbereidingen op Brexit bij mijn ministerie. Ten tijde van uw Wob-verzoek, waren de onderhandelingen tussen het Verenigd Koninkrijk (VK) en de Europese Unie (EU) nog in volle gang.

Het VK zal de EU op 29 maart 2019 verlaten. Tot die tijd onderhandelen het VK en de EU over de voorwaarden voor de terugtrekking van het VK uit de EU en over hun toekomstige relatie.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat treft, net als de andere onderdelen van de Rijksoverheid die de Brexit aangaat, maatregelen ter voorbereiding op de terugtrekking van het VK uit de EU, deal of no-deal. De voorbereidingen van het kabinet verlopen langs verschillende lijnen: capaciteitsuitbreiding bij uitvoeringsorganisaties, voorlichting aan bedrijfsleven en andere doelgroepen en het voorbereiden van benodigde wetswijzigingen en beleidsmaatregelen. Het uitgangspunt daarbij is dat Nederland zich zo goed als

mogelijk voorbereidt. Voor meer informatie hierover verwijs ik u naar verscheidene brieven waarin de Tweede Kamer recentelijk is geïnformeerd over deze voorbereidingen, in het bijzonder (Kamerstuk met kenmerk BZDOC-1459437836-44, Kamerstuk 21501-20, nr. 1351, Kamerstuk 23 987, nr. 238 en Kamerstuk 23987, nr. 234). Nadere vertrouwelijke informatie is daarnaast op 10 oktober jl. aan de Kamer verstrekt in een besloten setting.

DEIZ / 18256697

In het licht van het bovenstaande heb ik, voor zover van belang op grond van de Wob, van de aangetroffen documenten beoordeeld of ik deze openbaar kan maken dan wel of er een belang is dat zich tegen openbaarmaking verzet. Voor de besluitvorming en de motivering over de aangetroffen documenten verwijs ik naar de navolgende onderdelen Besluit en Overwegingen.

2. Het proces

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 22 augustus 2018, kenmerk DEIZ / 18221132.

In de brief van 7 september 2018 (met kenmerk DEIZ / 18236289) is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 8 oktober 2018. De in deze brief per abuis genoemde datum van 8 september 2018 is een kennelijke verschrijving geweest, zoals ook is vermeld in de hierop volgende brief van 18 september 2018.

In de brief van 18 september 2018 (met kenmerk DEIZ, 18244931) is aan u meegedeeld dat de beslistermijn is opgeschort tot uiterlijk 22 oktober 2018 vanwege het vragen van zienswijzen aan derden.

In de brief van 05 oktober 2018 (met kenmerk DEIZ, 18255740) is aan u meegedeeld dat de opschorting is beëindigd en dat u uiterlijk op 22 oktober 2018 een antwoord krijgt op uw verzoek.

Over uw verzoek heeft u op 4 oktober 2018 en 8 oktober contact gehad met werkzaam op mijn ministerie.

3. Uw verzoek

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

4. De inventarisatie

Uw verzoek ziet op draaiboeken – of soortgelijke documentatie – betreffende voorbereidingen op de Brexit en die ingaan op bepaalde scenario's van uitkomsten van onderhandelingen over de Brexit uit de periode 1 januari 2018 tot en met 10 augustus 2018, de dagtekening van uw verzoek. Onder draaiboek heb ik verstaan documenten met een (tijds)planning en bijbehorende stapsgewijze acties. Er is één document aangetroffen dat valt binnen de reikwijdte van uw verzoek. Het betreft

een document dat betrekking heeft op de aanpak van de gevolgen van Brexit op het moment van uittreding van het VK. DEIZ / 18256697

5. Zienswijzen

In de brief van 18 september 2018 bent u er over geïnformeerd dat er (derde) belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van document en dat deze in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienswijze te geven. Zij hebben hiertoe een termijn van twee weken gekregen.

Door de derde belanghebbenden zijn geen bedenkingen ingediend.

6. Besluit

Ik heb besloten uit het aangetroffen document geen informatie openbaar te maken. In het document blijft na weglating van de informatie die ik weiger op grond van artikel 10, tweede lid, onder de aanhef en g en artikel 11 namelijk geen informatie over de bestuurlijke aangelegenheid over die voor afzonderlijke verstrekking in aanmerking komt. Voor de motivering verwijs ik naar onderdeel 7 van dit besluit.

7. Overwegingen

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuur voering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

7.1. Het voorkomen van onevenredige benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling van bij

de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. DEIZ / 18256697

Gelet op de aard en de inhoud van de gevraagde informatie staat artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob aan openbaarmaking in de weg. Openbaarmaking van dit document zou Nederland in de voorbereiding op de Brexit onevenredig kunnen benadelen. Het is onwenselijk om in dit stadium van de onderhandelingen op individuele basis interne draaiboeken naar buiten te brengen. Dit zou de nationale voorbereidingen van Nederland kunnen schaden. Dat is ook de reden dat de Tweede Kamer op 10 oktober jl. in besloten setting nader is geïnformeerd over de voorbereidingen van het kabinet. Indien Nederland tot openbaarmaking van dit document zou overgaan, bestaat tevens het risico dat dit de onderhandelingen tussen de EU en het VK zou verstoren. Ik ben van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid, gelet op de vertrouwelijke aard van de onderhandelingen en de nationale voorbereidingen van Nederland. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

7.2. Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Het document dat onder de reikwijdte van uw Wob-verzoek valt, is opgesteld ten behoeve van intern beraad. Het document ziet op voorbereidingen op de Brexit die zich ten tijde van het opstellen nog in de beleidsvormende fase bevonden. Er wordt verwezen naar aanvankelijke ideeën die uiteindelijk geen onderdeel zijn geworden van de verdere uitwerking. Bovendien betreft dit voornemens waarover op dit moment nog niet besloten kan worden, gelet op de stand van de onderhandelingen.

Openbaarmaking hiervan staat een ongehinderde bijdrage van de betrokken ambtenaren aan de beleidsvoorbereiding op de Brexit in de weg. Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuur voering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

DEIZ / 18256697

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de belanghebbenden.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

Namens deze:

Mr. H.J.I.M. de Rooij
Plaatsvervangend secretaris-generaal

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

DEIZ / 18256697

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of
 - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;

- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt. DEIZ / 18256697
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
- a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter

heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt. DEIZ / 18256697

3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.

4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.